

Duffer, har jeg altid gjort mig til Regel, hvor der ikke var meget stærke Grunde, der talte derimod, at søge at være imødekommende ved at fravalde Forslag, om hvis Rigtighed der enten kunde være Tvivl, eller som vilde være en Hindring for en Lovs Gjennemførelse. Jeg troer, at dette er absolut nødvendigt, naar der skal være en sund Samvirkning imellem Regjering og Rigsdag. I dette Tilfælde har den ærede Justitsminister i høit Grad imødekommet de, om ikke fra Rigsdagens Side, saa dog fra det af Folkethinget nedsatte Udvalgs Side udtalte Duffer, og det er saaledes uheldigt, at et Punkt, som jeg maa erkjende for at være et meget væsentligt Punkt, endnu skal staae som et Stridspunkt. I en anden Henseende ere vi, der have stillet dette Forslag, uheldigt stillede, idet vi netop, fordi vi i flere Henseender have viist os imødekommende, have væbnet Modstanderne af dette Forslag med Grunde imod det. Ved ikke at faae gennemført den strengeste Afskillelse, forsaavidt det var gjørligt, imellem Bedømmelsen af juridiske og factiske Spørgsmaal, ved ikke at forandre Appellvæsenet saaledes, at Høiesteret, ligeoverfor Sø- og Handelsretten, nærmest kom til at blive en Cassationsret, have vi unægtelig vanskeliggjort Benyttelsen af en saadan Paragraph som denne i Loven. Jeg maa dog imidlertid vedvarende holde paa dette Forslag, fordi jeg tillægger det en saa overordentlig stor Betydning, og fordi jeg, naar jeg atter og atter betragter det hele Beviisvæsen, ikke kan komme fra, at det er et Hovedpunkt i vort hele Domsvæsen. Jeg maa ogsaa bemærke, at et saadant Forslag allerede har foreligget fra Ministeriets Side, skjøndt Appellvæsenet og Afskillelsen imellem de juridiske og factiske Spørgsmaal ikke heller i det da foreliggende Lovforslag var anderledes end dette; dette beviser, at Ministeriet i sin Tid har anseet det nyttigt og gennemførligt, og kun da der kom en stærk Modstand mod denne Bestemmelse, fraveg det, hvad der dengang var opstillet. Jeg har allerede tidligere erkjendt, at de Grunde, der i mine Tanker fuldkommen afgjørende tale for at have en Regel som den foreslaaede i criminelle Sager, ikke i den Grad tale derfor i civile Sager; men jeg vil dog appellere til alle Medlemmer her i Salen, hvad

enten de ere Jurister eller ikke, hvad enten de ved at færdes i det daglige Liv have lært, hvorledes man søger og finder Beviis, eller de have lært det ad anden Veie, navnlig ved Forhandling for Domstolene, om det er muligt ved fastsatte staaende Regler at finde det bedste Beviis. Det er et Spørgsmaal, vi maae have besvaret. Det er ganske vist, at enhver Lov, enten den binder Beviiset eller ikke, kan have nyttige Regler om, hvilke Beviser der kan tilstedes og hvilke ikke. Man kan udelukke visse Personer fra at vidne; man kan forkaste visse Vidneforklaringer, idet man f. Ex. paabyder, at Vidnet kun maa forklare om det, han selv har oplevet, men ikke om det, han har hørt af Andre; man kan ligeledes have strenge Garantier med Hensyn til Afhøringen af Vidnerne osv., men saasuart vi komme ind paa det Omraade at sige til Dommeren: De og de Beviser tilstedes, men der skal være et saa og saa stort Antal af dem, de skulle fremtræde i den og den Form, for at Du derefter kan vinde den Overbeviisning, at den eller den har Ret eller Urret, saa ere vi inde paa en farlig, paa en forkastelig Veie. Dommeren vil ikke ifølge disse Regler kunne vinde Overbeviisning i den ene eller anden Retning, men vi binde hans Tanke og den Skaan, der skriver Dommen, idet vi foreskrive Regler, givne i Almindelighed og uanvendelige som oftest i de enkelte Tilfælde. Jeg skal, da det danner et Hovedbeviis, blot holde mig til Vidnebeviiset. Det er de sjældneste Sager, hvor vi have Parternes Erkjendelse af paa hvis Side Retten er; det er ogsaa sjældent, at vi have aldeles afgjørende Documenter med Underskrift; thi da ere klare Beviser tilstede, og derfor vil kun den, der i Fortvivlelse nægter, fordi han er ude af Stand dertil, at opfylde Fordringen, møde i Retten. Hvor derimod Spørgsmaal reise sig, om hvilke der er Tvivl, maa denne Tvivl som oftest klares ved Vidner. Nu beder jeg de ærede Herrer spørge sig selv, hvilke Mand det er, som De i det daglige Liv som oftest ville troe bedst: er det altid den, der taler sikkest, den, der troer, at hans Gulommelighed aldrig svigter ham, den, der altid mener at have opfattet fuldkommen rigtigt, eller ville De ikke som oftest ved denne flotte, henfynsløse Tale faae Mistanke om, at det ikke er den. paalide-